

Ersättning enligt 37 och 37a §§

Länsstyrelsens återrapportering av
uppdrag 22 enligt regleringsbrevet för
2020

Länsstyrelsen
Kalmar län

Innehållsförteckning

Ersättning enligt 37 och 37a §§.....	1
Inledning	1
Förberedande arbete inför utlysning	2
Information om medlen till kommuner och kommunalförbund.....	2
Regionala behovsanalyser och prioriteringar	2
Prioriteringar § 37-medlen	3
Prioriteringar §37a-medlen	4
Länsstyrelsernas arbete för att främja ett jämställdhetsperspektiv i insatser	4
Avslutade, sökta och beviljade insatser 2020.....	5
§ 37-insatser som avslutats under 2020	5
§ 37-insatser som beviljats under 2020	8
§37a-insatser som avslutats under 2020.....	12
§ 37a- insatser som beviljats under 2020	15
Beaktande av jämställdhetsperspektiv vid bedömning av ansökningar	17
Samlad bedömning.....	18
Beredskap och kapacitet.....	19
Samverkans roll i mottagandet av nyanlända och asylsökande	19
Utvecklingspotential	19
Avslutande kommentarer	21
Bilagor.....	22

Inledning

Enligt 2020 års regleringsbrev ska länsstyrelserna redogöra för vilka olika insatser som ersättning enligt 37 och 37 a §§ förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar har lämnats och redovisa en bedömning av resultaten, i vilken utsträckning som insatserna når kvinnor respektive män samt framgångsfaktorer och utvecklingsområden.

Länsstyrelsen i Kalmar län ska samordna redovisningen och lämna en samlad rapport för samtliga länsstyrelser, med bilagda rapporter från respektive länsstyrelse. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast 1 mars 2021.

Länsstyrelserna fördelar medel till kommuner och kommunalförbund enligt 37 och 37 a §§ i ersättningsförordningen (2010:1122). Medel som fördelas enligt 37 § får lämnas till kommuner och kommunalförbund för insatser för att skapa beredskap och tillräcklig mottagningskapacitet för nyanlända utlänningar, och för att utveckla samverkan mellan kommuner och mellan kommuner och andra organ i syfte att underlätta etableringen i samhället.

Medel som fördelas enligt 37 a § i ersättningsförordningen får lämnas till kommuner för att stärka och utveckla verksamhet med flyktingguider och familjekontakter. Insatserna får lämnas för insatser riktade till nyanlända utlänningar, och sedan 2016 även för insatser riktade till asylsökande. Insatserna ska syfta till att:

- underlätta etableringen i samhället,
- skapa nätverk,
- stödja språkinlärning, eller
- ge socialt stöd till ensamkommande barn.

Beslut i enlighet med 37a § ersättningsförordningen fattas av Länsstyrelsen i Jönköpings län, medan beslut i enlighet med 37 § samma förordning fattas av respektive länsstyrelse.

Förberedande arbete inför utlysning

Information om medlen till kommuner och kommunalförbund

Länsstyrelserna informerar om § 37- och § 37a-medlen genom ett flertal kanaler. Information om medlen ges ofta samordnat och processen kring informationsspridning och marknadsföring av de två medelstyperna skiljer sig därför inte åt i någon större utsträckning. Samtliga länsstyrelser informerar om att medel finns att söka via sina regionala webbsidor och genom utskick av information och material till kommuner och kommunalförbund.

Merparten av länsstyrelserna har under 2020 bjudit in till regionala utlysnings- eller informationsträffar om medlen. Information ges om syftet med medlen, prioriteringar under året, ansökningsförfarandet samt om jämställdhetsintegrering. Informationen har i flera fall samordnats med informationsspridningen om länsstyrelsernas bidrag till tidiga insatser för asylsökande med flera (TIA-bidrag). Vid de gemensamma utlysnings-/informationsträffarna för TIA-, § 37- och § 37a-medlen bjuds både representanter från civilsamhället och kommuner in. Dessa träffar ses som ett tillfälle för att i ett tidigt skede av ansökningsförfarandet uppmuntra och inspirera till samverkan kommuner emellan och mellan kommuner och organisationer i civilsamhället.

På grund av pandemin fick vissa länsstyrelser ställa in utlysningsträffar eller genomföra dem digitalt. Den digitala mötesformen fick till följd att interaktiva moment till viss del blev lidande. Flertalet länsstyrelser har med anledning av detta erbjudit kommuner och organisationer individuella samtal för att diskutera projektidéer och formulera ansökan. Förutom utlysningsträffar sprids information också via existerande plattformar och nätverk såsom integrationsråd, fokus-/arbetsgrupper och andra nätverk och forum där kommuner och civila samhället är representerade.

I vanliga fall sprids information om medlen också vid konferenser, inspirationsträffar, och workshops där sökande ges möjlighet att träffa handläggare och byta idéer. På grund av pandemin har det blivit färre sådana träffar än vanligt. Istället har informationen om medlen i högre utsträckning än vanligt kommunicerats via:

- dialogmöten med kommuner och organisationer,
- nyhetsmail och sociala medier.
- digitala informationsdagar i samarbete med andra aktörer som fördelar medel inom social hållbarhet.

Flera länsstyrelser har även sammanställt projektkataloger över beviljade insatser inom §§ 37, 37a och tidiga insatser. Katalogerna har underlättat kommunikationen inför utlysningen 2020 och varit mycket uppskattad.

Regionala behovsanalyser och prioriteringar

För att fördela § 37- och § 37a-medlen ändamålsenligt genomförs behovsanalyser i samverkan med kommunerna och civilsamhället. Länsstyrelserna arbetar på liknande sätt med regionala behovsanalyser för de båda statsbidragen och de görs i samband med kommunbesök, integrationsråd och regionala nätverk. Flera länsstyrelser uppger att lägesbilderna (uppdrag 16 enligt 2020 års regleringsbrev) används som underlag i arbetet med mottagande av nyanlända, asylsökande och ensamkommande barn, samt för att bedöma vilka behov som finns i kommunerna för att upprätthålla beredskap och

kapacitet. Även kommuners svar i bostadsmarknadsenkäten (BME) används som underlag.

Vidare har länsstyrelserna en kontinuerlig dialog med kommunerna om mottagandet av nyanlända. Under pandemin har dessa dialoger förts digitalt och information som framkommit har också använts som underlag i behovsanalyserna. Där kommungemensamma behov framkommit har länsstyrelsen uppmuntrat kommunerna till samverkan med varandra och med andra aktörer.

Utöver underlaget och kommunikationen med kommunerna används också olika forum för samverkan med civilsamhället samt uppföljning av projektbesök för att kartlägga behov. Underlagen kompletteras i många fall med statistikunderlag från Arbetsförmedlingen och Migrationsverket, för att på så sätt skapa en helhetsbild av mottagandesituationen som kan användas vid bedömningen av ansökningar.

Prioriteringar § 37-medlen

Under 2020 har länsstyrelserna särskilt prioriterat insatser som syftar till att utveckla boendelösningar för mottagande av nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd med anledning av studier på gymnasial nivå enligt 16 c-16 i §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Prioriteringen gjordes med anledning av förstärkningen av § 37-medlen till följd av Migrationsverkets beslut att personer med uppehållstillstånd enligt den så kallade gymnasielagen från och med 31 januari 2020 inte längre hade rätt till boende på anläggningsboende. För att möta kommunernas och målgruppens akuta behov för boendelösningar genomförde enstaka länsstyrelser en särskild utlysning av medel tidigt under våren.

Under året har länsstyrelserna också prioriterat insatser som syftar till att utveckla samverkan. Samverkan kan innebära samverkan kommuner emellan, samverkan mellan kommun och civilsamhälle eller samverkan mellan kommun och annan myndighet. Samverkan kan syfta till samarbete mellan kommuner och andra aktörer i etableringens olika delar, exempelvis samhällsorientering, praktik och utbildning. Flera länsstyrelser uppger att övergripande regionala samverkansprojekt har prioriterats under 2020.

Utöver den nationellt satta prioriteringsgrunden har flertalet länsstyrelser valt att ange regionala prioriteringsgrunder. Exempelvis uppger ett antal länsstyrelser att insatser som främjar nyanlända kvinnors inträde på arbetsmarknaden, eller som uppmuntrar till studier, har prioriterats.

I övrigt prioriterade enstaka länsstyrelser även insatser som främjar:

- samordning av vuxenutbildning med arbetsmarknadsfokus.
- nya samverkansformer mellan kommuner och Arbetsförmedlingen med anledning av myndighetens minskade närvaro i länet
- samarbete mellan kommuner och hyresbolag.
- kunskapshöjande insatser för personal inom kommunal verksamhet och personal/volontärer inom civilsamhället som möter flyktingar i sin vardag,
- insatser som berör konsekvenser av covid-19

Prioriteringar §37a-medlen

Under 2020 var, liksom de två föregående åren, insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn prioriterade, insatser som stödjer språkinläringen för denna målgrupp prioriterades särskilt. I prop. 2017/18:1 betonas vikten av att föräldralediga ges möjlighet att etablera sig, att fortsätta utveckla sina kunskaper i svenska och att samtidigt få möjlighet till viktiga kontakter med samhället. Regeringen konstaterar även att längre perioder av föräldraledighet tenderar att särskilt försena kvinnors etablering i arbets- och samhällslivet.

I övrigt prioriterades även insatser där:

- insatsen sker tillsammans med idéburen sektor,
- kontakten med samverkande part/-er är etablerad.

Då samtliga beslut inom ramen för § 37a-medlen fattas av Länsstyrelsen i Jönköpings län finns för länen inte samma möjligheter till regionala prioriteringar.

Länsstyrelsernas arbete för att främja ett jämställdhetsperspektiv i insatser

Länsstyrelserna uppger att jämställdhetsperspektivet kontinuerligt har lyfts som en viktig faktor i utformning, planering och genomförande av insatser. För att stödja kommunerna i att göra en jämställdhetsanalys i samband med ansökan sprider länsstyrelserna ett särskilt stöddokument. Dokumentet beskriver hur utmaningarna på jämställdhetsområdet kan kartläggas och analyseras. Länsstyrelsernas sakkunniga i jämställdhet finns ofta närvarande vid utlysning- och informationsmöten för att informera om jämställdhetsintegrering, och i vissa fall deltar de även i beredning och bedömning av ansökningar. Kommuner erbjuds även stöd och vägledning i jämställdhetsfrågor efter insatsernas beviljande.

Enstaka länsstyrelser lyfter att man särskilt prioriterat insatser som haft ett tydligt jämställdhetsperspektiv och där organisationerna belyste, beaktade och analyserade jämställdhet. Andra länsstyrelser prioriterade insatser som riktar sig till kvinnor och vars syfte är att öka andelen kvinnliga deltagare.

Vissa länsstyrelser formulerar också krav som rör jämställdhetsperspektivet vid beslut om statsbidrag. Förutom att avslagsbeslut delvis kan motiveras med en svagt underbyggd jämställdhetsanalys, kan länsstyrelsen också villkora bifallsbeslut. Exempelvis ställer vissa länsstyrelser krav att sökande ska delta i kompetensutveckling om jämställdhetsintegrering, eller att det i del- och slutrapportering ska avrapporteras könsuppdelad statistik, utöver de frågor kring kvinnligt/manligt deltagande och påverkan som redan finns som krav i rapporteringen. Statistiken som framkommer i rapporterna kan sedan, tillsammans med övriga behovsanalyser, användas som underlag för läns-specifika prioriteringar i kommande utlysningar.

Utöver jämställdhetsperspektivet så arbetar fler och fler länsstyrelser med att integrera ett rättighetsbaserat förhållningssätt till statsbidragen. I till exempel Värmlands län deltog Länsstyrelsens samordnare för mänskliga rättigheter samt sakkunnig i jämställdhet vid utlysningsträffen. Där gavs mötesdeltagarna möjlighet att delta i en workshop med syftet att tillämpa ett rättighetsbaserat arbetssätt på tillänkta insatser.

Avslutade, sökta och beviljade insatser 2020

§ 37-insatser som avslutats under 2020

Enligt länsstyrelsernas rapporteringar avslutades och slutrapporterades 111 § 37-insatser runtom i landet under 2020. Majoriteten av insatserna som avslutades under året hade påbörjats under 2018, men det förekom även att insatser påbörjades 2017 och 2019. Tio insatser har både påbörjats och avslutats 2020. Tre av dessa bestod av korta insatser inom prioriteringen utveckling av boendelösningar för gruppen nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd med anledning av studier på gymnasial nivå. Dessa insatser faller in under målgruppen nyanlända i nedanstående sammanställning, men det bör understrykas att det rör sig om unga vuxna som ofta tidigare varit ensamkommande barn.

Bland de avslutade insatserna var flertalet riktade till nyanlända med uppehållstillstånd. Andelen insatser som omfattar ensamkommande barn har sjunkit under senare år i takt med att många i målgruppen har minskat.

Målgrupper för §37-insatser avslutade under 2020		
Nyanlända	Ensamkommande barn	Nyanlända och ensamkommande barn
91	3	17

Insatsernas inriktningar

En sammanställning av de insatser som avslutats under 2020 visar att de vanligast förekommande syftena i insatserna var samverkan, bosättning och arbetsmarknad/sysselsättning.

Länsstyrelserna har i sina sammanställningar av avslutade insatser kunnat ange flera syften med insatserna. Antalet insatser i tabellen Sammanställning insatsernas inriktningar summerar därför inte till 111.

Sammanställning insatsernas inriktningar

Kategori	Antal
Samverkan	45
Bosättning	37
Arbetsmarknad/sysselsättning	30
Samhällsorientering	24
Hälsa	18
Övrigt	9
SFI/Vuxenutbildning	5
Privatpersoners bostäder	4
Ökat flyktingmottagande	2

Exempel på insatser som avslutats under 2020:

- Boendesamordnare och boendestödjare
- Etablering på arbetsmarknaden genom föreningsliv och idéburna organisationer
- Språkstöd på arbetsplatsen
- Samhällsorientering digitalt
- Uppbyggnad av DUA-nätverk
- Samhällsvägledande information till ensamkommande ungdomar som fyllt 18 år

Samverkan

Under 2020 har 45 insatser med syftet samverkan avslutats. I flera fall sker samverkan mellan kommuner kring en specifik fråga såsom exempelvis etablering på arbetsmarknaden, hälsa eller samhällsorientering. Det är också vanligt med samverkan på en strategisk nivå för att lyckas med långsiktig integration. Länsstyrelserna lyfter genomgående samverkan som en framgångsfaktor för att upprätthålla en god kvalitet, och för att säkerställa att det finns beredskap och kapacitet i mottagandet. Under senare år har kommunernas fokus flyttats, från utmaningar kopplat till det initiala mottagandet (bland annat anskaffande av bostäder) till hur fler nyanlända kan etablera sig på arbetsmarknaden och uppnå självförsörjning. Omorganisationen av Arbetsförmedlingen har gjort samverkansinsatser än viktigare och många kommuner söker nya samverkansformer utifrån rådande situation. Samverkan är av central betydelse även när det kommer till att underlätta etablering i samhället på många andra områden också, till exempel att tillhandahålla samhällsorientering för små språkgrupper.

Exempel på samverkansinsatser som avslutats under 2020 är:

- SAMI-projektet, ett samarbete mellan kommun och Arbetsförmedlingen för de personer som faller utanför utbildningsplikten.
- Samarbete mellan Näringslivskontor och Arbetsförmedlingen kring personer vars extratjänster löper ut.
- Strategiska överenskommelser i Kronobergs län, en insats för att stödja kommuners och övriga parter arbete med att utveckla lokala överenskommelser (LÖK), parallellt med en regional överenskommelse.
- Stärka kvinnors etablering på arbetsmarknaden genom körkortsutbildning
- Gemensam portal för samhällsorientering
- Regionala modersmålsnätverk
- Utbildningsinsatser om exempelvis interkulturellt bemötande för offentlig personal

Bostäder och bosättning

En stor del av de insatser som avslutades 2020 har haft fokus på bosättning av nyanlända. Insatsen initierades under en period då många nyanlända anvisades till kommunerna och de speglar behov som kommunerna tidigare har haft av att strukturera upp och förstärka bosättningsarbetet i kommunerna.

Insatser av strategisk karaktär har syftat till framtagande av metoder och rutiner för att underlätta bosättningen eller etablerande av hyresnätverk i form av avtal mellan kommunens socialkontor och hyresvärdar. Ett sådant exempel är insatsen ”Bostadssituationen i Västernorrlands läns kommuner för nyanlända och hur kan den förbättras”. Insatsen identifierade de metoder och modeller som länets kommuner arbetar efter vad gäller boenden för nyanlända. Goda exempel har lyfts fram och

projektet identifierade också gemensamma arbetsmetoder för att möta nyanländas behov av bostäder på en mer övergripande strategisk nivå. Insatsen resulterade i ett metodstöd som spridits till berörda samverkansparter. Metodstödet ska bidra till kommunernas förmåga att upprätthålla beredskap och kapacitet i fråga om bostadsförsörjning, samt ge en gemensam grund för att kunna arbeta långsiktigt och hållbart med dessa frågor.

Många §37-insatser inom bosättning är också av en mer operativ karaktär och kan handla om informationsinsatser gentemot målgruppen och/eller mot uthyrare av bostäder. Vissa insatser har syftat till att underlätta uthyrning av privatpersoners bostäder.

Länsstyrelserna lyfter flera exempel på insatser där § 37-medlen stimulerat ett utvecklingsarbete i arbetet med bosättningsfrågorna, till exempel:

- Informationsinsatser gentemot målgruppen i form av boskolor och botips
- Skapande av kontaktvägar mellan målgrupp och bostadsuthyrare genom matchningstillfällen
- Ökat utbud av tillgängliga bostäder genom riktade insatser till presumtiva uthyrare, i synnerhet privata hyresbostäder

Kommunerna har haft tuffa omvärldsförändringar att hantera under senare år i form av minskat mottagande, interna omorganisationer och inte minst den pågående pandemin. De slutrapporterade insatser med fokus på bosättning bedöms dock generellt ha givit en positiv långsiktig effekt. Länsstyrelserna lyfter att strukturer och förhållningssätt har utvecklats, liksom kommunernas kunskap om och kapacitet i bosättningen av nyanlända. Även de insatser som avsett boendelösningar för tidigare ensamkommande barn med tillfälligt uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå har fallit väl ut då särskilda behov kunde mötas.

Implementering av §37-insatser i ordinarie verksamhet

Tidigare åiterrapporteringar har visat att närmare hälften av § 37-insatserna som avslutas implementeras helt eller delvis i ordinarie verksamhet efter insatstiden. Verksamheternas karaktär är avgörande för huruvida insatserna implementeras eller inte; vissa insatser var aldrig avsedda för implementering då de exempelvis varit av utredande eller metodutvecklande karaktär.

Det har det i årets rapport varit svårt att få fram en samlad uppgift om implementeringsgraden, men i länens rapporter nämns åtskilliga insatser som lever kvar efter att de avslutats. Länsstyrelsernas analyser visar att de insatser som har störst möjlighet att implementeras efter insatstidens slut är de som lyckas etablera hållbara samverkansformer, främst mellan kommuner, men också mellan kommuner och andra aktörer. Implementeringsgraden påverkas också positivt om insatsen har en bred förankring inom kommunen.

Vissa länsstyrelser lyfter att få insatser implementerats på grund av att de beviljades i en tid där behovet var att möta upp dåvarande akuta behov, till exempel inom bostadsområdet. En annan orsak till att insatser inte implementeras är att det i vissa fall saknas ekonomiska möjligheter att implementera insatserna i ordinarie verksamhet.

Likväl kan erfarenheter från insatsen införlivas i organisationen och i det fortsatta arbetet utan att insatsen som sådan implementeras. Det kan handla om att erfarenheter från insatsen tagits till vara i ordinarie verksamhet.

Flera insatser implementeras med en utökad målgrupp. Det gäller inte minst insatser som har inriktning mot arbetsmarknad/sysselsättning, där framgångsrika metoder tillämpas på andra målgrupper som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Erfarenhetsmässigt drar länsstyrelserna slutsatsen att frågan om implementering i ordinarie verksamheter många gånger väcks alldeles för sent, ofta när insatser är i slutfasen. Det är därför viktigt att föra dialog med kommunen angående implementeringen redan från ansökan, och därefter kontinuerligt genom hela insatsen.

Framgångsfaktorer §37-medlen

Utöver samverkan lyfter länsstyrelserna i sina rapporteringar fram ett antal framgångsfaktorer i arbetet med § 37-medlen:

- Information till och delaktighet från nätverk som finns i länen
- Att medlen uppfyller behov som identifierats genom gemensamma processer
- Bred förankring i kommunens organisation för att öka förutsättningar till kunskapsutveckling och implementering.
- Bred kunskap om nyanländas behov och etableringsprocess
- Goda förutsättningar att ställa om till digitala lösningar vid behov
- Tillvarata erfarenheter genom till exempel spridningskonferenser vid avslut av insatser
- Kommungemensamma ansökningar främjar ett effektivt nyttjande av medlen

§ 37-insatser som beviljats under 2020

Under 2020 fanns 60 miljoner kronor att ansöka för inom ramen för § 37- medlen. Pandemin har påverkat själva genomförandet av insatserna, men söktrycket är fortsatt högt.

Sammanställning §37-medlen

Summa att fördela	60 000 000
Sökt summa	109 915 061
Sökkvot	1,8
Inkomna ansökningar	131
Beviljade ansökningar	103

Målgrupp för insatserna

Merparten av insatserna som beviljats har nyanlända med uppehållstillstånd som målgrupp. I sammanställningen nedan ingår nyanlända som har fått uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt i målgruppen ”nyanlända och ensamkommande barn”

Målgrupper för §37-insatser beviljade under 2020

Målgrupper för § 37-insatser beviljade under 2020		
Nyanlända	Ensamkommande barn	Nyanlända och ensamkommande barn
75	2	26

Insatsernas inriktningar

En sammanställning av de insatser som beviljats under 2020 visar att de vanligaste inriktningarna i insatserna är arbetsmarknad/sysselsättning och samverkan. Då en insats kan syfta både till att exempelvis främja samverkan och bostadsförsörjning för nyanlända så har länsstyrelserna i sina sammanställningar kunnat ange flera inriktningar med insatserna. Antalet insatser i tabellen Sammanställning insatsernas inriktningar summerar därför inte till 103.

Sammanställning insatsernas inriktningar

Kategori	Antal
Arbetsmarknad/sysselsättning	44
Samverkan	36
Bosättning	19
Samhällsorientering	17
Sfi/vuxenutbildning	14
Hälsa	10
Övrigt	5
Ökat flyktingmottagande	4
Privatpersoners bostäder	1

Särskild utlysning boendelösningar

De senaste årens åiterrapporter visar att behoven av insatser när det gäller bostäder och bosättning av nyanlända har minskat successivt. Under året beviljades endast 19 insatser med inriktning bosättning, vilket kan jämföras med att det under 2018 beviljades 34 insatser.

I början av året genomförde vissa länsstyrelser en särskild utlysning av § 37-medel för att möta det akuta behovet av bostäder för nyanlända som har fått uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Utlysningen genomfördes med anledning av det behov som uppstod i kommunerna när Migrationsverket beslutade att personer med

uppehållstillstånd enligt gymnasielagen, från och med den 31 januari 2020 inte längre hade rätt till boende på anläggningsboende. Vid utlysningen beviljades insatser för boendelösningar i följande län: Halland, Kalmar, Uppsala och Västra Götaland.

Under 2020 beviljades totalt 14 stycken § 37-insatser med primärt syfte att utveckla boendelösningar för denna målgrupp – merparten under extrautlysningen. Sammanlagt beviljades drygt 11 miljoner kronor, motsvarande ca 19 procent av anslaget.

Medel beviljades för bland annat följande insatser:

- Boendematchare som letar olika boendalternativ genom t.ex. privatpersoner som hyr ut rum, samt andra outnyttjade lokaler
- Omkostnader för tillfälliga boendelösningar inom civilsamhället, t.ex. tomhyror och ombyggnation/städning
- Boendestödjare som vägleder målgruppen att kontakta fastighetsägare och ger kunskaper inom ekonomi och skötsel av bostad.
- Riktade informationsinsatser till privata hyresvärdar

I de fall insatserna slutrapporteras uppger länsstyrelserna att bostadskapaciteten stärkts genom de beviljade §37-medlen, och de utmaningarna som kommunerna haft har kunnat lösas mycket väl. En av dessa var Vänersborg kommuns insats på Restad Gård, som resulterade i att 80 procent i målgruppen (ca 40 individer) hittade alternativa boenden och därmed även kunde upprätthålla skolgången.

Utöver de direkta insatser för att utveckla boendelösningar finns det några exempel på insatser där bosättning varit ett av delmålen. Det gäller till exempel insatser med syfte att underlätta inträdet på bostadsmarknaden genom boskolor i samverkan med hyresvärdar och hjälp att skriva bostadsansökningar.

Arbetsmarknad/sysselsättning

Kommunerna söker inte § 37-medel för bosättning i samma omfattning som tidigare. Istället söks i första hand medel för insatser inriktade mot arbetsmarknad och sysselsättning. Under 2020 beviljade länsstyrelserna beviljade 44 insatser med nämnda inriktning. Insatserna syftar generellt till att förkorta tiden för etablering på arbetsmarknaden och att öka förutsättningarna för egenförsörjning.

Länsstyrelserna rapporterar att kommunerna i första hand söker § 37-medel för målgruppen som står långt ifrån arbetsmarknaden, till exempel individer med kort utbildningsbakgrund, samt kvinnor. Under året har flera kommuner i Stockholms län sökt medel för att stötta individer som bedöms ha svårigheter att få ett arbete, eller påbörja studier, inom ramen för Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Det finns även exempel på insatser som stödjer och förstärker samarbetet med näringslivet, till exempel i kommuner där det inte finns någon kommunal arbetsmarknadsavdelning och där samverkan direkt med näringslivet är av central betydelse.

Några länsstyrelser lyfter att insatser där målgrupper med högre akademisk utbildning beviljas. Det motiveras av ambitionen att nyanlända ska få arbeten motsvarande deras kompetens. Om nyanlända med akademisk utbildning inte får ett kvalificerat arbete, utan erbjuds arbeten med lägre kvalifikationer, bildas nedåtgående undanträngningar på arbetsmarknaden. Det drabbar inte bara de högutbildade utan även de med kort utbildning som inte kommer in på arbetsmarknaden.

Många länsstyrelser lyfter som orsak till kommunernas behovsförskjutning, från mottagande till arbetsmarknad/sysselsättning, också Arbetsförmedlingens pågående omställning och minskade närvaro på många håll i landet. § 37-medlen får därmed i flera fall en kompensatorisk funktion för att Arbetsförmedlingen inte upplevs ha

samma resurser som tidigare att stödja alla nyanlända som saknar arbete. Samtidigt är det en utmaning att bedöma ansökningarna i denna kategori då de tangerar, och ibland överlappar, Arbetsförmedlingens ansvar. I dessa fall är det önskvärt att Arbetsförmedlingen finns med som samverkanspart, och att det går att hitta nya former för samverkan utifrån de givna förutsättningarna.

Exempel på insatser med fokus på arbetsmarknad och sysselsättning som beviljats under 2020 är:

- Pedagogisk resurs på arbetsmarknadsenhet som stöd för grupper som har svårt att tillägna sig traditionell språkundervisning
- Kartläggning av nyanländas nuläge gällande arbete/utbildning
- Metodutveckling för språkstöd på arbetsplatsen
- Mentorskap för nyanlända
- Extratjänstsamordnare hos kommunen
- Studiecoach, med utveckling av digitalisering och arbetsmarknadskunskap

Samverkan

Under 2020 har 36 insatser beviljats med inriktning samverkan. Samverkan mellan kommuner kan ske både kring specifika frågor som innebär gemensamma utmaningar, och på en strategisk nivå och syfta till att hitta strukturer, dela erfarenheter eller utveckla den organisatoriska förmågan i kommunerna. Det kan till exempel handla om utveckling av en tidigare samverkansplattform, men det förekommer också att nya kontakter knyts med lokala och regionala aktörer.

Samhällsorientering (SO) är ett verksamhetsområde som ofta är föremål för regional samverkan. Samverkan syftar då till att skapa gemensamma kurser, effektivisera arbetet, anordna kurser för deltagare inom de mindre språkgrupperna eller undersöka möjligheten till att utveckla ett SO-kansli. Ett sådant exempel är insatsen ”Vidareutveckling av samhällsorienteringen i Västernorrland”, med fjärr-SO som en modell för länet.

Ett annat exempel på samverkan är Karlstads kommuns insats ”Yrkesväg Värmland” som har fokus på arbetsmarknad och kompetensförsörjning och som genomförs i 10 av länets 16 kommuner. Insatsens övergripande mål är att nyanlända som står långt från arbetsmarknaden ska närma sig arbetsmarknaden genom att integrera språk- och yrkeskunskaper. Insatsen bedöms på lång sikt ha stor betydelse för målgruppens möjligheter till etablering och sysselsättning i länet.

Exempel på samverkansinsatser som beviljats under 2020 är:

- Skapande av sektorsövergripande samverkansstrukturer med fokus på nyanlända med funktionsnedsättning
- Utvecklandet av Vuxenutbildningsnätverk i samverkan med regionen
- Utarbetande av integrationsstrategier och handlingsplaner
- Nätverksträffar och kompetensutvecklingsinsatser för kommuners flyktingverksamheter i länet

Länsstyrelsernas uppfattning är att kommunerna ser mellankommunal samverkan som en viktig framgångsfaktor för att möta utmaningar när antalet nyanlända minskar. Många kommuner står inför ett ansträngt budgetläge och därför kan samverkan över kommungränserna - och med civilsamhället - vara en lösning för att behålla kvalitet och kompetens i mottagandearbetet.

§37a-insatser som avslutats under 2020

Enligt länsstyrelsernas åiterrapporter har sammanlagt 137 st § 37a-insatser avslutats och slutrapporterats under 2020. Merparten av dessa (103 st) beviljades under 2018 och resten beviljades under 2019 (29 st). Endast en insats både beviljades och avslutades under 2020.

Målgrupper

Flertalet av insatserna som beviljats under 2020 är riktade till nyanlända, ofta tillsammans med asylsökande.

Målgrupper för insatser avslutade under 2020	
Nyanlända	69
Nyanlända och asylsökande	34
Nyanlända, ensamkommande barn och asylsökande	14
Nyanlända och ensamkommande barn	12
Ensamkommande barn	6
Asylsökande och ensamkommande barn	2

Flyktingguider och familjekontakter

Pandemin har försvårat genomförandet av många § 37 a-insatser som avslutades 2020 och till viss del försämrat måluppfyllelsen. Som helhet bedömer dock länsstyrelserna att insatserna har bidragit till att underlätta etableringen i samhället, skapa nätverk, utvecklat språkinläringen och gett socialt stöd till ensamkommande barn genom att stärka och utveckla verksamheter med flyktingguider och familjekontakter. Länsstyrelserna lyfter att fördelen med § 37a-medlen är att de kan beviljas till insatser för en bred målgrupp i form av både asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Medlen kan därmed tydliggöra och underlätta processen från att vara asylsökande till etablerad nyanländ genom att aktiviteterna bygger på varandra.

Exempel på insatser som genomförts med stöd av § 37a-medel och som avslutats under 2020 är:

- Svenska med baby
- Studiecirklar om föräldraskap och information om svenska samhället
- Utveckling av öppna förskolor
- Språkinläring och yrkesval samt etablera nätverk
- Språkvänsverksamhet och språkcaféer
- Matchning till det lokala föreningslivet
- Simskola för barn och vuxna

Föräldraskap i Sverige

Under 2020 avslutades den nationella §37a-insatsen Nationell spridning av föräldraskap i Sverige. Projektägare är Stockholms stad som tillsammans med den ideella organisationen Barnens rätt i samhället (BRIS) har utbildat instruktörer och gruppleddare i Stockholm stads koncept Föräldraskap i Sverige. Föräldraskap i Sverige är ett samhällsorienterande föräldraskapsstöd för nyanlända föräldrar. Insatsen faller således inom ramen för prioriteringsgrunden föräldralediga eller personer med små barn.

Alla län i Sverige har erbjudits deltagande och insatsens syfte har varit att sprida Föräldraskap i Sverige över hela landet genom att utbilda gruppleddare. Pandemin tvingade projektet att ställa om till digitala utbildningsinsatser, men trots detta har insatsen uppfyllt målen mycket väl. Genom insatsen har 15 av 21 län fått utbildade ledare, fördelat på 67 unika kommuner. Totalt har BRIS utbildat 170 gruppleddare (målet var att utbilda 100) fördelat på 9 gruppleddarutbildningar (målet var 4 utbildningar). BRIS har också skapat ett nationellt nätverk för gruppleddare och instruktörer inom Föräldraskap i Sverige. Två digitala nätverksträffar har hållits under 2020.

Implementering i ordinarie verksamhet

§ 37a-medlen implementeras inte i lika stor utsträckning som § 37-medlen i ordinarie verksamhet. En orsak till detta kan vara verksamheternas karaktär. Flera länsstyrelser har i årets rapporter framhållit att kommunerna saknar finansiering, samt att det låga mottagandet medför en osäkerhet i fråga om målgruppen är tillräckligt stor för att motivera en fortsättning.

Det finns dock exempel på insatser som implementeras i sin helhet i ordinarie verksamhet. Bäst förutsättningar till implementering finns för insatser som knyter an till och/eller utvecklar en redan etablerad verksamhet. Det gäller till exempel föräldraskapsstöd via familjecentraler eller genomförandet av boskolor via kommunala bostadsbolag. Mer vanligt förekommande är dock att endast vissa delar av insatsen implementeras, till exempel genom att framgångsrika tillvägagångssätt eller metoder fortsätter användas.

I många fall kan man se långsiktiga effekter av en insats, även om den inte implementeras till någon del. Det kan handla om en ökad tillströmning av deltagare till arenan för insatsen, exempelvis familjecentraler eller öppna förskolor.

Samverkan mellan kommun och civilsamhälle

Likt tidigare år genomfördes majoriteten av de slutrapporterade § 37a-insatserna i samverkan med civilsamhället.

Insatsen genomfördes i samverkan med civilsamhället	
Ja	119
Nej	18

Samverkan med civilsamhället lyfts genomgående som en framgångsfaktor av länsstyrelserna. Insatser i samverkan med civilsamhället ger kommuner en möjlighet att föra samman asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn med det lokala föreningslivet. Organisationer i civilsamhället är vana att arbeta med personer som står långt från arbetsmarknaden och har ofta ideella resurser i form av språkstöd till nyanlända och asylsökande. Insatser som bedrivs av civilsamhället har dessutom goda möjligheter att nå målgrupper som annars inte tar del av det offentligas utbud. Därmed kan civilsamhället vara en brygga över till kommunala verksamheter.

En annan positiv effekt av samverkan är att civilsamhällets roll i samhället stärks, genom att dess insatser för målgruppen synliggörs, och att dess kunskaper och erfarenheter tas till vara. Samarbetet med kommunen kan dessutom ge ett stöd som bidrar till att kvaliteten i redan befintlig verksamhet höjs. Det finns många exempel på att civilsamhället tar över ansvaret för § 37a-insatserna och kan genomföra dem i egen regi efter insatstiden, ibland med stöd av TIA-bidrag.

Föräldralediga och personer med små barn

Sedan 2018 har länsstyrelserna prioriterat insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn. Under 2020 slutrapporterades 93 insatser som riktar sig till föräldralediga och personer med små barn. Prioriteringen har fått ett allt större genomslag.

Insatsen riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn	
Ja	93
Nej	44

Länsstyrelserna har kunnat se att det är övervägande kvinnor som deltar i dessa insatser. Av insatser som slutrapporterats under 2020 uppger 69 procent av kommunerna att majoriteten deltagare varit kvinnor. I en knapp tredjedel av dessa har deltagargruppen enbart bestått av kvinnor, vilket kan förklaras med att vissa insatser uttryckligen vänder sig till den målgruppen. Samtidigt kvarstår en utmaning att motivera fler män att besöka aktiviteter som riktar sig till föräldralediga och andra personer med små barn. Läs mer om könsuppdelad statistik inom § 37a under avsnittet Jämställdhet i insatserna.

Framgångsfaktorer

Utöver den positiva effekten §37a-insatserna har för kvinnligt deltagande, lyfter länsstyrelserna också fram följande framgångsfaktorer:

- Tydligt ägarskap från kommunen genom hela insatstiden.
- Aktiva nätverk för dialog mellan civila samhället och offentlig verksamhet.
- Uppsökande verksamhet gentemot målgruppen för att skapa goda relationer och bygga förtroenden.
- Tydlig organisatorisk tillhörighet och etablerade mötesplatser, till exempel familjecentraler eller sfi. Där har omställningen till digitala möten fungerat bäst och möjligheten till implementering som störst.
- Målgruppens delaktighet i planering.
- Samverkan med Arbetsförmedlingen så att deltagande i aktiviteterna kan godkännas som en aktivitet i etableringsprogrammet.
- Socialt nätverksskapande där målgruppen får träffa svenskfödda och representanter från föreningsliv.

§ 37a- insatser som beviljats under 2020

Under 2020 fanns 66 miljoner kronor att söka för insatser inom ramen för § 37a. Av dessa beräknades 55 miljoner kronor gå till insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn.

Sammanställning §37a-medlen

Summa att fördela	66 000 000
Sökt summa	121 034 033
Sökkvot	1,83
Inkomna ansökningar	179
Beviljade ansökningar	128

Medlen var, liksom tidigare år, översökta och intresset för § 37a-medlen bedöms vara stort runtom i landet, liksom behovet av verksamheter relaterade till flyktingguider och familjekontakter.

Samverkan med civilsamhället

Liksom tidigare år genomförs den absoluta majoriteten av insatserna i samverkan med civilsamhället.

Insatsen genomförs i samverkan med civilsamhället	
Ja	100
Nej	28

Exempel på insatser som beviljats under 2020:

- Språkundervisning för nyanlända som har fått uppehållstillstånd enligt den så kallade gymnasielagen
- Språkträning och Friskvård för föräldralediga på öppna förskolan
- Samhälls- och arbetslivskunskap
- Idrotts- och friluftaktiviteter
- Jobbguide till ensamkommande flyktingar
- Lär känna ditt bibliotek och din konsthall
- Stärka nyanländas digitala kunskaper och därmed motverka digitalt utanförskap.

Föräldralediga och personer med små barn

Enligt 2020 års regleringsbrev ska insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn prioriteras. Totalt beräknades 55 miljoner kronor gå till insatser för denna målgrupp. En övervägande majoritet (102) beviljades i linje med denna prioritering till ett totalt belopp av 55,9 mnkr.

Insatsen riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn	
Ja	102
Nej	26

Andelen insatser som följer prioriteringen har ökat sedan den infördes 2018. I årets utlysning av §37a-medel gick 80 procent av de bifallna insatserna i linje med prioriteringen, jämfört med 62 procent förra året och 71 procent 2018.

Insatser som också stödjer språkinläringen för den aktuella målgruppen har varit särskilt prioriterade. Av 102 beviljade insatser är det 95 som stödjer språkinläringen. Ett exempel på en sådan insats är Lessebo kommuns insats ”SFI för föräldralediga på Öppna förskolan” som integrerar sfi- undervisning i öppna förskolans verksamhet.

Förutom öppna förskolan kan insatserna utföras på andra etablerade mötesplatser som familjecentraler och bibliotek. En fördel med dessa arenor är att det ofta redan finns personal och uppbyggda strukturer som underlättar implementering av insatsens metod i ordinarie verksamhet efter insattidens slut.

Till följd av pandemin tvingades en stor del av de beviljade insatserna att skjuta fram sin start, något som drabbade många insatser med deltagare under året.

Exempel på verksamheter som beviljats 2020 och som riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och personer med små barn:

- Implementering av programmet Föräldraskap i Sverige
- Öppen förskola med fokus på språk och integration
- Sfi och samhällsintroduktion för föräldralediga nyanlända kvinnor
- Uppsökande verksamhet samt riktad informationsspridning till målgruppen
- Information om fysisk och psykisk hälsa till föräldralediga
- Föreningslotsar och språkvänsprojekt

Jämställdhet i insatserna

Samtliga länsstyrelser har under året arbetat aktivt för att insatserna ska jämställdhetsintegreras. En framgångsfaktor i arbetet är att jämställdhetsperspektivet finns med i alla faser i insatserna, från att göra en analys inför en ansökan till att genomföra, slutföra och utvärdera en insats.

Länsstyrelserna erbjuder kommunerna stöd i form av kompetenshöjande insatser. Kommuner visar ofta en vilja och medvetenhet för att arbeta med frågorna, i vissa fall brister det dock i praktisk kunskap och genomförande. Länsstyrelserna kan därför en utgöra viktig länk för att öka medvetenheten och kunskapen om jämställdhetsintegrering.

Länsstyrelsen arbetar strategiskt för att stärka jämställdhetsperspektivet på bland annat följande sätt:

- Framtagande av könsuppdelad statistik avseende deltagande
- Krav om komplettering vid bristande jämställdhetsperspektiv i ansökan, del- och slutrapport
- Spridning av Länsstyrelsens stödmaterial med fokus på jämställdhet till kommuner och civilsamhälle
- Utveckling av mätverktyg för att kunna göra en kvalitativ analys av insatsernas effekter

Könsuppdelad statistik § 37a

§ 37 a-insatser har oftare än § 37-insatser deltagare i sin verksamhet. Till rapporten har det begärts in uppgifter från länsstyrelserna om kvinnligt respektive manligt deltagande i slutrapporterade § 37a- insatser.

Av 137 insatser var det 107 som rapporterade könsuppdelad statistik. Som visas i sammanställningen nedan var det 42 insatser, ca 39 procent där deltagandet var jämnt fördelat mellan kvinnor och män. Jämn fördelning innebär att varken andelen kvinnor eller män överskred 60 procent. I närmare hälften av insatserna var majoriteten deltagare kvinnor, vilket sannolikt speglar fördelningen av föräldradidighet.

Endast 12 insatser har redovisade övervägande manligt deltagande.

Fördelning deltagare kvinnor-män § 37a-insatser	
Jämn fördelning	42
Övervägande kvinnor	33
Enbart kvinnor	18
Övervägande män	9
Enbart män	3

Beaktande av jämställdhetsperspektiv vid bedömning av ansökningar

Under året har länsstyrelserna arbetat aktivt för att främja ett jämställt deltagande mellan kvinnor och män. Många länsstyrelser uppger att de fäster allt större vikt vid jämställdhetsperspektivet vid bedömning av ansökningar. Ofta är länsstyrelsens sakkunnig inom jämställdhet involverad i arbetet.

Vid bedömningen beaktas jämställdhetsperspektivet utifrån bl.a. följande aspekter:

- Säkerställande av målgruppens deltagande i såväl planering och utformning som genomförandet av insatser
- Hänsyn till att familjebild tas i beaktandet vid i planering av aktiviteter, t.ex. genom att erbjuda barnpassning
- Anordnare anpassar tiderna för att möjliggöra deltagande från båda föräldrar, t.ex. genom att erbjuda både en förmiddags- och en eftermiddagstid
- Tydligt fokus på jämställdhet i insatser inom föräldraskapsstöd och samhällsinformation (läs mer under avsnitt Föräldralediga och personer med små barn)
- Utveckla lokala insatser för nyanlända kvinnor. Behovsanalyser visar att kvinnor med barn deltar i högre grad om resvägen till insatsen är kort.
- Uppmuntra aktörerna att ha både kvinnligt och manligt språkstöd

Länsstyrelserna lyfter att jämställdhetsperspektivet är särskilt framträdande i många §37a-insatser. Som exempel kan nämnas att de samhällsorienterade insatserna kring föräldraskapsstöd har ett stort fokus på jämställdhet, normer och värderingar. Genom att lyfta föräldrarollen i ett bredare samhällsperspektiv kan insatserna bidra till en jämnare fördelning av det obetalda hem- och hushållsarbetet, inklusive ansvar för barnpassning.

Länsstyrelserna beskriver också att §37-insatser med fokus på nyanlända kvinnors etablering i det svenska samhället, i form av till exempel individuellt stöd i att närma sig arbetsmarknaden, förekommer i allt högre grad. Ett exempel är §37-insatsen ”Metodutveckling inom kvinna in i Sverige” i Västmanland. Insatsen är ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen i Västmanlands län och kommunerna Sala, Köping, Norberg, Fagersta och Skinnskatteberg. Målgruppen är nyanlända kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och aktiviteter utformas efter lokala behov.

Det finns dock fortsatt ett starkt behov av fler riktade insatser till kvinnor. Länsstyrelsens nya uppdrag 29 i Regleringsbrevet 2021 - att upprätta en exempelsamling med goda exempel på uppsökande och motiverande arbete för att nå utrikes födda kvinnor – kan på sikt ha en positiv inverkan.

Samlad bedömning

Länsstyrelserna uttrycker att arbetet med § 37- och § 37a-medlen under 2020 har fungerat mycket väl. Intresset för medlen är fortsatt högt hos kommunerna, vilket visas av söktrycket under året. Det strategiska arbetet med medlen har under året effektiviserats ytterligare genom att förfina strukturer och rutiner för arbetet med medlen. Medlen har under året bidragit till ökad beredskap och kapacitet i kommunerna och främjat etableringen i samhället genom att skapa nätverk och stödja språkinläring.

Länsstyrelserna gör bedömningen att medlen i många fall har varit en avgörande faktor för att skapa integrationsfrämjande insatser och fungerar som en katalysator för att undersöka nya samarbeten och metoder i kommunerna.

För att utveckla beredskap och kapacitet under ett lågt mottagande är även samverkan över kommungränser viktigt, och medlen kan bidra till att initiera samverkan och samordning. Länsstyrelsen vill således betona betydelsen av medlen som en viktig komponent i arbetet kring samordningen av mottagande i länen och samverkan med regionala och statliga aktörer, men också i samarbetet med kommunernas politiker och tjänstemän. Medlen används för att möta behov som länsstyrelser identifierar i

regionala strategier och överenskommelser. I de fall ekonomin är ansträngd i kommunerna kan medlen ha en avgörande roll för att utveckla metoder och arbetssätt för att uppnå god kvalitet i mottagandet av nyanlända. Medlen kommer fortsatt vara viktiga för det strategiska arbetet.

Beredskap och kapacitet

§ 37-medlen kommer fortsatt att vara en viktig del i att utveckla beredskap och kapacitet i kommunerna, för att utveckla nya metoder och underlätta nyanlända personers etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Det allt lägre mottagandet leder dock till att kommunerna får mindre resurser kopplat till detta område. Det bör också beaktas att kvotflyktingar utgör en allt större andel av kommunernas mottagande, något som i allmänhet ställer höga krav på beredskap och kapacitet. Detta skapar en ekonomisk utmaning för kommunerna, som också upplever att den pågående pandemin belastat de ekonomiska resurserna ytterligare.

Som beskrivits tidigare i rapporten har kommunernas fokus förskjutits alltmer, från att hantera det initiala mottagandet till mer långsiktigt integrationsstärkande insatser. Det blir synligt genom att flertalet slutrapporterade insatser 2020 syftade till att tillhandahålla bostäder för anvisade, medan de beviljade insatserna under året handlat om att långsiktigt stärka arbetsförutsättningarna för målgruppen. Det rör sig ofta om kompletterande och mer individanpassade insatser till exempelvis sfi och till de aktiviteter som Arbetsförmedlingen erbjuder.

Samverkans roll i mottagandet av nyanlända och asylsökande

I takt med att målgruppen för § 37- och § 37a-medlen minskar blir samverkan en alltmer avgörande faktor för ett välfungerande mottagande av nyanlända och asylsökande. Det handlar både om samverkan internt mellan kommunernas olika förvaltningar, samverkan mellan kommuner, mellan kommuner och myndigheter samt mellan kommuner och civilsamhället. I detta avseende kan §37-medlen vara ett effektivt verktyg genom att mer resurssvaga kommuner kan ingå i samverkansinsatser där andra kommuner agerar projektägare.

De flesta länsstyrelser lyfter att det finns mycket välfungerande samverkansstrukturer på regional nivå, och de behov som identifieras i regionala strategier utmynnar ofta i insatser som effektivt gagnar utvecklingen i länet. Flera länsstyrelser uppger därför att de avser att rikta medlen än mer mot regionala prioriteringar och samverkan mellan länets kommuner.

Vidare har § 37a-medlen bidragit till att civilsamhällets roll har stärkts i integrationsarbetet, och att civilsamhällets flexibilitet vid ändrande förutsättningar kompletterar kommunernas arbete på ett bra sätt. Det är viktigt att länsstyrelserna även fortsatt kan stödja civilsamhällets engagemang och verka för att deras resurser kan tas tillvara på ett bra och effektivt sätt. Civilsamhället finns i många fall närmare, och har utarbetade kanaler till, asylsökande och nyanlända.

Utvecklingspotential

Intresset för §37- och §37a-medlen är fortsatt högt hos kommunerna och Länsstyrelsen bedömer att medlen spelar en viktig roll för att skapa integrationsfrämjande insatser. Därför är det mycket angeläget att ständigt förbättra och utveckla länsstyrelsernas hantering. En sådan långsiktig process är att digitalisera den administrativa delen av

handläggningen, något som initierades av Länsstyrelsen i Jönköpings län under 2018. Under hösten 2020 lanserades e-tjänsterna för ansökan av statsbidrag, samt del- och slutrapport. Detta verktyg kommer att effektivisera hanteringen av medlen och underlätta för kommuner och civilsamhälle att skicka in fullständiga handlingar.

Ett utvecklingsområde för §37- och §37a-medlen är fortsatt uppföljning och utvärdering av insatser. Länsstyrelserna ser att det finns stora vinster av att utveckla metoder för spridning av resultat och uppföljning av insatser. En förbättrad uppföljning kan ge en mer genomgående analys av insatsernas resultat för att möjliggöra mer bestående och långsiktiga effekter.

Länsstyrelserna har under året gjort framsteg i att synliggöra insatser och samtidigt främja samverkan. Detta görs exempelvis genom webbaserade kartor som inkluderar insatser beviljade av TIA-statsbidrag, § 37- och § 37a-medlen, eller projektkataloger med information om insatser som pågår i länet. Kartorna och projektkatalogerna är två bra verktyg för att möta tidigare utvecklingsbehov som har identifierats avseende uppföljning och spridning av insatser.

Integrering av jämställdhet och andra tvärssektoriella arbetsområden inom social hållbarhet såsom mänskliga rättigheter, barnets bästa och funktionsrätt är även fortsättningsvis viktiga utvecklingsområden.

I denna rapport har det också lyfts fram flera andra områden för att utveckla länsstyrelsernas arbete med medlen framöver:

- Utveckla arbetet med regionala behovsanalyser genom dialog med kommunerna
- Nära dialog med kommunerna vid ansökningsförfarandet i syfte att säkra bästa möjliga utfall.
- Optimera möjligheterna till implementering i kommunernas ordinarie verksamhet.
- Fortsatt tät dialog med kommunerna i syfte att finna lösningar och ställa om utifrån rådande pandemi.

Avslutande kommentarer

Flertalet länsstyrelser har effektiviserat arbetet med medlen genom intern samordning av handläggningen av TIA-bidraget, § 37- och § 37a- medlen. Det underlättar hanteringen av statsbidragen på länsstyrelserna, men ger också fördelen att det skapar en röd tråd, från mottagande och asyltid till etablering. En styrka med § 37a-medlen är att de kan beviljas för insatser riktade både till asylsökande och nyanlända personer. Till begränsningarna hör dock att verksamheterna enbart rör insatser med inriktningen flyktingguider och familjekontakter.

Ett antal länsstyrelser förordar en sammanslagning av statsbidragen för att uppnå synergieffekter och förenkla hanteringen i en tid då mottagandet minskar. Länsstyrelsens bedömning är att det bör undersökas vidare om det vore mer ändamålsenligt med en sammanslagning av TIA-bidraget, §37- och §37a-medlen till ett samlat statsbidrag, än nuvarande system med tre separata bidragsformer.

Ett antal länsstyrelser lyfter också en önskan om att beslut om § 37a-medel överläts till respektive länsstyrelse, liksom §37-medlen och TIA-statsbidrag, för att effektivisera och samordna arbetet ytterligare.

Rapporten har författats av Niclas Olstedt, Länsstyrelsen i Jönköpings län. Ärendet har beslutats av Tf. Länsråd Eva Brynolf efter föredragning av integrationsutvecklare Lennart Jönsson.

Eva Brynolf

Tf. Länsråd, Länsstyrelsen i Kalmar län

Ärendet har beslutats digitalt och saknar därför underskrift.”

Bilagor

1. Rapport Länsstyrelsen Blekinge
2. Rapport Länsstyrelsen Dalarna
3. Rapport Länsstyrelsen Gotland
4. Rapport Länsstyrelsen Gävleborg
5. Rapport Länsstyrelsen Halland
6. Rapport Länsstyrelsen Jämtland
7. Rapport Länsstyrelsen Jönköping
8. Rapport Länsstyrelsen Kalmar
9. Rapport Länsstyrelsen Kronoberg
10. Rapport Länsstyrelsen Norrbotten
11. Rapport Länsstyrelsen Skåne
12. Rapport Länsstyrelsen Stockholm
13. Rapport Länsstyrelsen Södermanland
14. Rapport Länsstyrelsen Uppsala
15. Rapport Länsstyrelsen Värmland
16. Rapport Länsstyrelsen Västerbotten
17. Rapport Länsstyrelsen Västernorrland
18. Rapport Länsstyrelsen Västmanland
19. Rapport Länsstyrelsen Västra Götaland
20. Rapport Länsstyrelsen Örebro
21. Rapport Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen
Kalmar län

391 86 Kalmar
010-223 00 00
kalmar@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsens.se/kalmar